

Seinäjoen kansalaisopiston itsearviointi 2021-2022

Etelä-Pohjanmaan suurimman kansalaisopiston itsearviointiraportti

Sisällysluettelo

1 Kaikille avoin mahdollisuuksien opisto	3
2 Laatu järjestelmän arviointimalli.....	4
3 Seinäjoen kansalaisopisto tunnuslukuina.....	5
4 Asiakaspalautteiden tulokset	9
5 Lukuvuoden arviointikohteena sidosryhmät, resurssit ja prosessit	13
6 Yhteiskunnallinen vaikuttavuus ja hankkeet.....	15
7 Kohti tulevaa lukuvuotta	16
8 Lukuvuosi pähkinäkuoressa	17
Liitteet.....	18
Liite 1 Laki vapaasta sivistystyöstä	18
Liite 2 Laatu työn aikataulu Seinäjoen kansalaisopistossa ..	19
Liite 3 Seinäjoen kansalaisopiston vuosikello.....	20
Liite 4 Seinäjoen kansalaisopiston missio ja arvot	21
Liite 5 Hankkeet lukuvuonna 2021-2022.....	22

Osallistu, innostu ja onnistu!

1 Kaikille avoin mahdollisuuksien opisto

Viime lukuvuosi oli monipuoliselle Seinäjoen kansalaisopistolle muutoksien ja mahdollisuuksien aikaa. Lukuvuoden 2021-2022 aikana uudet tilat saatiin entistä paremmin käyttöön ja samalla epidemian jälkeisten rajoitusten purkautuessa toiminta saatiin vakiinnutettua samalle tasolle kuin ennen epidemiaa.

Lukuvuoteen 2021-2022 siirryttiin toiveikkaana ja toivoimme sen tarjoavan yhä useammalle mahdollisuuden tutustua Seinäjoen kansalaisopiston tarjoamiin mahdollisuuksiin. Ensimmäisenä upeana tapahtumana syksyllä 2021 saatiin vihittyä Kansalaiskampus virallisesti käyttöön kutsuvierastilaisuutena. Tämän innoittamana lukuvuoden teemana oli **Osallistu, innostu ja onnistu**. Teeman mukaisesti tarkoituksena oli innostaa aktiiviseen toimijuuteen vapaan sivistystyön hengessä. Kansalaisopistona tarjoamme mahdollisuuksia, joista jokainen yksilö voi valita omista lähtökohdistaan käsin itselleen sopivan tavoitteen ja mahdollisuuden. Tarkoituksenamme oli antaa monipuolisia mahdollisuuksia osallistua ja innostua itselle sopivalla tavalla.

Seinäjoen kansalaisopiston itsearviointissa lukuvuodella 2021-2022 käsitellään toimintaamme ohjaavaa laatujärjestelmän arviointimallia. Tämän lisäksi kerrotaan Seinäjoen kansalaisopiston toiminnan tunnuslukuja, jotka toimivat samalla suorituskäytönsä tuloksina toiminnallemme. Tänä lukuvuonna tärkeä kehittämiskohteemme on ollut asiakaspalautteet, joihin syvennytään tarkemmin kuin aiemmin. Tärkeä arvioinnin kohde on yhteiskunnallinen vaikuttavuus, jonka yhteydessä kerrotaan myös lyhyesti lukuvuonna toimineista hankkeista. Hankkeiden ydinajatuksista voi lukea lisää liitteistä. Itsearviointista löytyvät tulokset sidosryhmistä, resursseista ja prosesseista päätoimisen henkilöstön itsensä arvioimana. Tässä yhteydessä on koottu arvioinnin tärkeimmät tunnuspiirteet lukuvuodelta. Itsearviointin lopussa kerrotaan, mitä tapahtuu itsearviointin jälkeen ja suunnataan katseet kohti tulevaa lukuvuotta.

Seinäjoen kansalaisopiston itsearviointin tarkoituksena on:

Tarkastella oppilaitoksen toiminnan tilaa ja toimintatapoja.

Analysoida ja arvioida tehtyjä toimenpiteitä.

Kuvata lukuvuoden tärkeimpiä tuloksia ja mahdollisia kehittämiskohteita.

2 Laatujärjestelmän arviointimalli

Kansalaisopiston perustehtävä on **kehittää ja tarjota eri väestöryhmien sivistys- ja osaamistarpeisiin monipuolisesti vastaavaa koulutusta**. Vapaan sivistystyön oppilaitokset tarjoavat koulutus- ja sivistyspalveluja, joihin opiskelijat hakeutuvat omaehtoisesti. Vapaa sivistystyö edistää yksilöiden persoonallisuuden monipuolista kehittymistä, vahvistaa yksilöiden kykyä yhteisölliseen toimintaan ja tukee moniarvoisen ja demokraattisen yhteiskunnan sekä tasa-arvoisuuden kehittymistä. Opetus on kaikille avointa ja kansalaisopistojen erityistehtävänä on vastata alueellisiin ja paikallisiin sivistystarpeisiin sekä tarjota mahdollisuuksia omaehtoiselle oppimiselle ja kansalaisvalmiuksien kehittämiseksi. (Laki vapaasta sivistystyöstä 1, 2 ja 7§ 1765/2009.) Vapaan sivistystyön laissa määritellään tarkemmin toiminnan tarkoitus, tehtävä ja arviointi (ks. Liite 1).

Kansalaisopistojen toiminnan tehtävää arvioi CAF-laaturjestelmä (CAF—Common Assessment Framework), jonka tarkoituksena on tarkastella organisaation toiminnan tilaa ja toimintatapoja, analysoida ja arvioida niitä sekä tunnistaa kehittämiskohteita ja päättää toimenpiteistä. Perusajatuksena on **kokonaisvaltainen laadunarviointi**, joka muodostuu tarkasteltaessa organisaation toimintaa ja tuloksia.

Mitä?

Lukuvuonna 2021-2022 arvioitiin sidosryhmiä, resursseja ja prosesseja, henkilöstötuloksia, yhteiskunnallisia ja keskeisiä suorituskkytuloksia sekä asiakastuloksia.

Miksi?

Itsearviointi säännöllisesti tehtynä auttaa toiminnan kehittämisen priorisoinnissa.

Seinäjoen kansalaisopistossa CAF-malli on otettu vaiheittain käyttöön lukuvuodesta 2012-2013 alkaen. Vaiheistaminen vakiintui lopulta toimintamalliin, jossa koko arviointikierros käydään läpi kolmen lukuvuoden sykleissä. Näin ollen itsearviointialueista otetaan vuositasolla mukaan 2-3 arviointialuetta, jonka lisäksi itsearviointiin sisällytetään joka vuosi asiakastulokset, yhteiskunnalliset tulokset, henkilöstötulokset ja keskeiset suorituskkytulokset (ks. Liite 2, Laatutyön aikataulu Seinäjoen kansalaisopistossa). Laatutyötä ja kehittämiskohteita määrittää myös Seinäjoen kansalaisopistolle luodut strategiat, joista kerrotaan lisää luvussa 5.

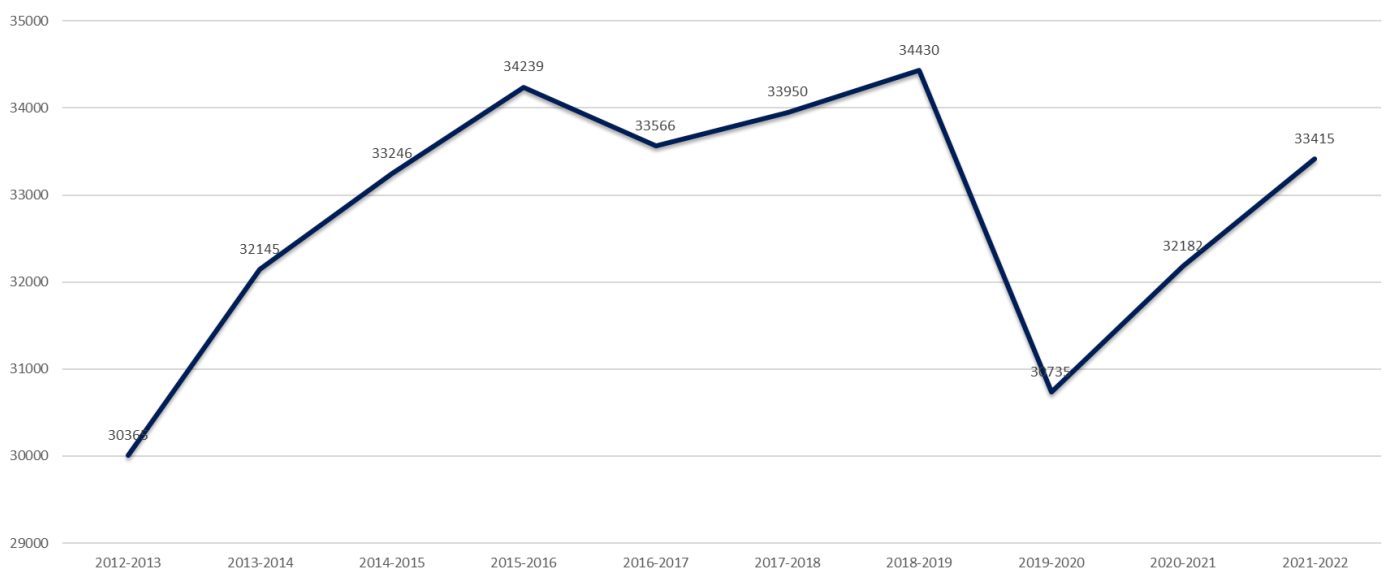
3 Seinäjoen kansalaisopisto tunnuslukuina

Seinäjoen kansalaisopiston tehtävänä on tukea kuntalaisten omaehtoista opiskelua sekä itsensä ja kansalaisvalmiuksien kehittämistä. Opiston toimialueena on koko Seinäjoen kaupunki keskustataajamasta kaupunginosiin.

Osallistumisen, innostumisen ja onnistumisen teema kannusti opiskelijoita menneen lukuvuonna osallistumaan kurseille tavallista enemmän pariin viime vuoteen verrattuna. Tuntikehys on kokonaisuutena pysynyt erittäin hyvällä tasolla ja etenee yhä kasvusuuntaisesti. Kasvua selittää päätoimisen henkilökuntamme sekä tuntiopettajiemme innokkuus kehittää kansalaisopiston toimintaa asiakkaiden tarpeita ja kysyntää vastaavaksi. Jatkossa pyritään edelleen kokeilemaan uusia toteutustapoja, seuraamaan kurssitarjonnan osalta ajankohtaisia teemoja ja vastaamaan yhteiskunnan tuomiin koulutuksellisiin haasteisiin.

Ydinluvut tunti- ja kurssimääristä lukuvuonna 2021-2022:

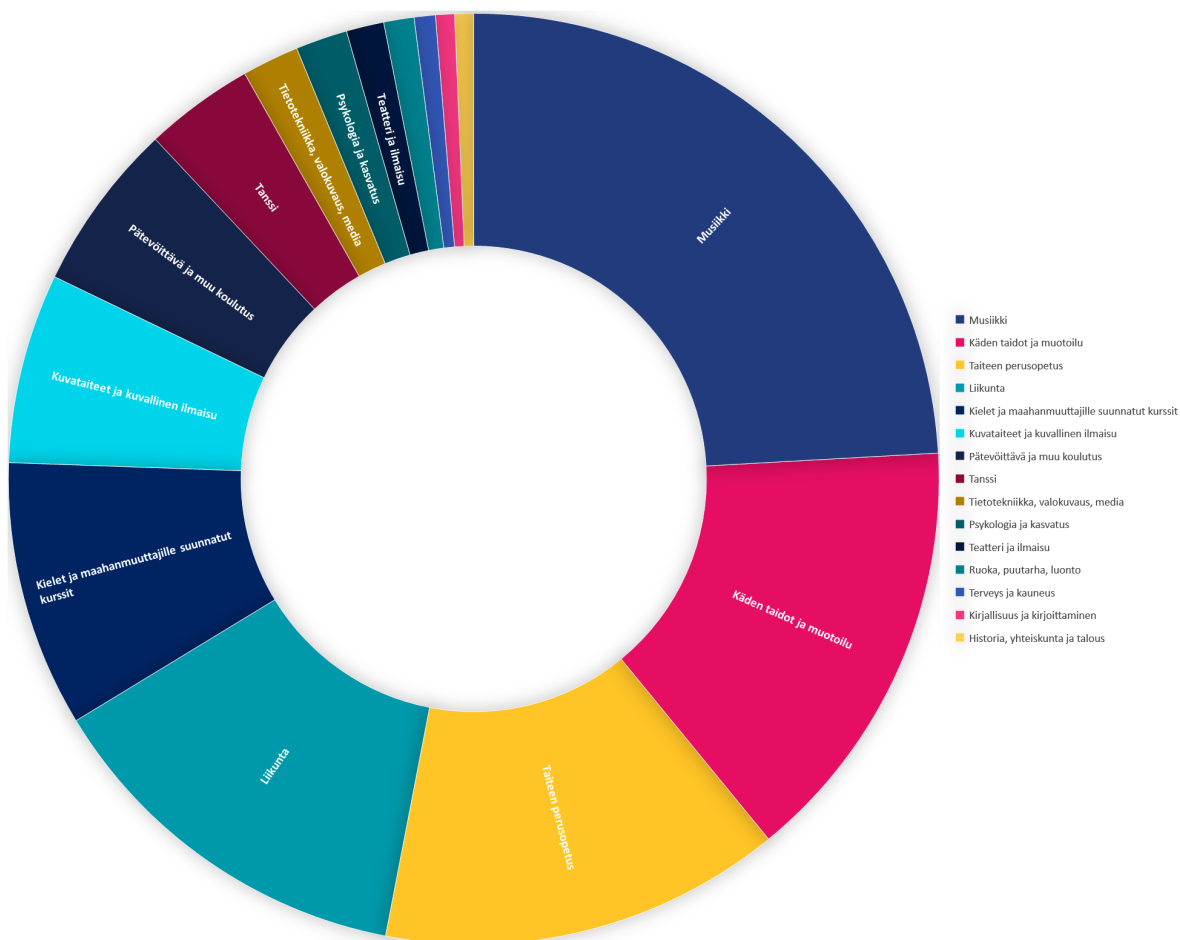
- Seinäjoen kansalaisopisto järjesti opetusta **33415 opetustuntia** (kuvio 1). Opetustuntien määrä on kasvanut merkittävästi aiempaan pariin vuoteen verrattuna.
- Lukuvuoden aikana toteutui **949 kurssia**. Kurssimäärä on pysynyt lähes samalla tasolla kuin aiempina vuosina. Viime vuosien aikana suunniteltujen kurssien määrä on vähitellen lisääntynyt, joka selittyy sillä, että yhä enemmän pyritään kokeilemaan erilaisia toteutusmuotoja ja mm. lyhytkursseja.
- Tuntimäärältään laajimmat ainealueet pysyivät samoissa lukemissa kuin aiempina vuosina (kuvio 2). Lukuvuoden aikana suosio oli kasvanut erityisesti tanssin sekä ruoka- ja puutarha-aineiden kusseilla. Suuri kasvu oli tapahtunut pätevoittävien koulutuksien osalta.

Kuvio 1. Toteutuneet opetustunnit alkaen lukuvuodesta 2012-2013.

Seinäjoen kansalaisopiston tuntimäärältään laajimmat ainealueet 2021-2022 olivat (kuvio 2):

1. Musiikki (24% opetuksesta)
2. Käden taidot ja muotoilu (15% opetuksesta)
3. Taiteen perusopetus (14% opetuksesta)
4. Liikunta (13% opetuksesta)
5. Kielet ja maahanmuuttajille suunnatut kurssit (9% opetuksesta)

Kuvio 2. Lukuvuoden 2021-2022 opetustunnit aineluokittain.

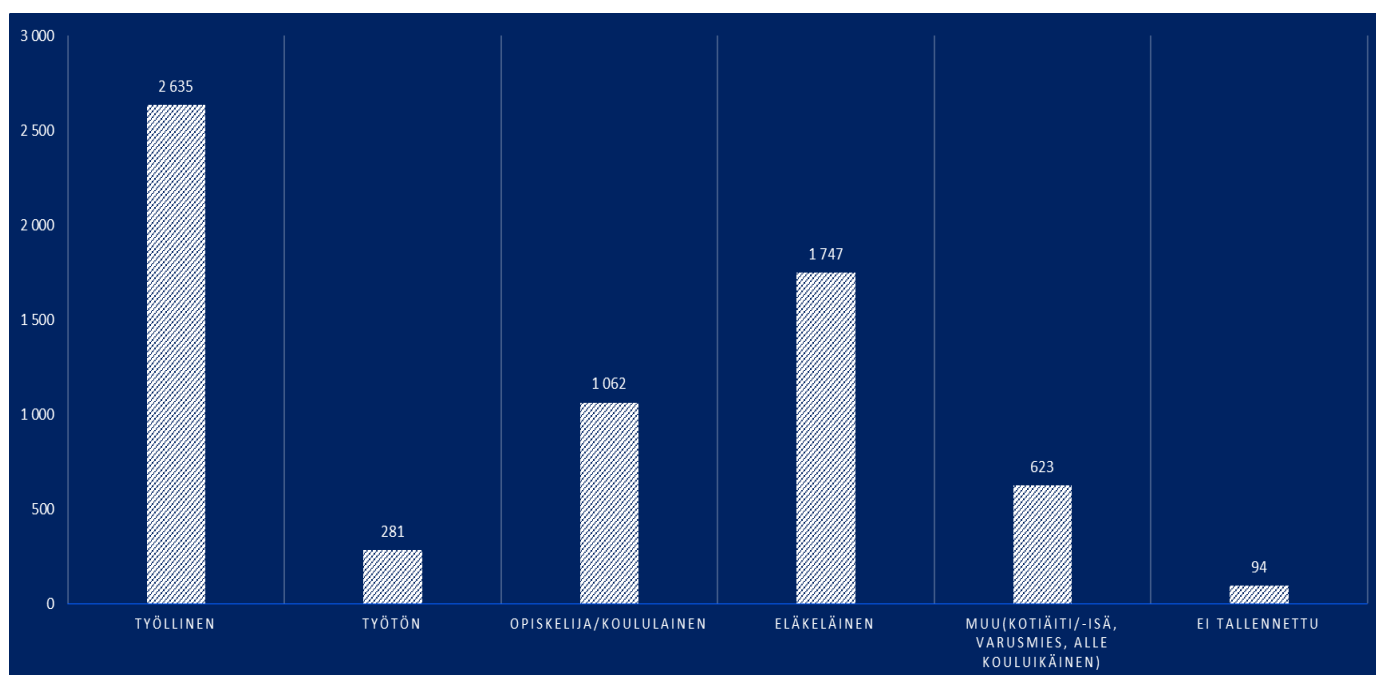
Ydinluvut kurssien peruuntumisesta 2021-2022:

- **381 kurssia peruttiin lukuvuoden aikana.** Ennen koronaepidemiaa peruuntuneita kursseja on ollut keskimäärin noin 40 % vähemmän, mutta viime vuoteen verrattuna peruuntuneita kursseja on ollut lähes saman verran.
- Yleisin syy kurssin peruutumiseen oli, että kursseilla oli liian vähäinen osallistujamäärä. Lisäksi kurssiin on voinut tulla muutoksia (tila, opettaja, aikataulu tms.), jonka vuoksi kurssi on peruutettu ja perustettu uudelleen.

Monipuolisen ja kasvavan kurssitarjonnan vuoksi Seinäjoen kansalaisopiston tuntiopettajien määrä on pysynyt lähes samana. Opiskelijoiden nettomäärä ja kaikkien kurssilaisten määrä on alkanut vilkastumaan koronavuosien jälkeen ja useammat opiskelijat palaavat jälleen asiakkaiksemme. Päätoimisen henkilökunnan määrä on supistunut yhdellä aiempaan vuoteen verrattuna, josta kertoo osaltaan myös eräiden hankkeiden päättyminen Seinäjoen kansalaisopistolla. Päätoiminen henkilöstö ja tuntiopettajat ovat merkittävä voimavara ja sidosryhmä sekä toimivat alueella merkittävänä työllistäjänä.

Ydinluvut henkilöstöstä ja opiskelijoista 2021-2022:

- Seinäjoen kansalaisopistossa lukuvuoden aikana opetusta antoi **357 tuntiopettajaa**. Opettajien määrä on pysynyt samoissa lukemissa viime vuosiin verrattuna.
- Päätoimista henkilökuntaa oli lukuvuoden aikana **23 henkilöä**. Tämän lisäksi opistossa työskenteli **neljä harjoittelijaa ja yksi työkokeilija**.
- Lukuvuoden aikana Seinäjoen kansalaisopistolla opiskeli yhteensä **6442 asiakasta**. Netto-opiskelijoiden määrä kasvoi viime lukuvuodesta lähes 7%.
- Kurssilaisia kaiken kaikkiaan on ollut lukuvuoden aikana jopa **10121**, joka on noin 9% enemmän edelliseen lukuvuoteen verrattuna.
- Seinäjoen kansalaisopiston kurssitoiminnan asiakkaista pääasiallisen toiminnan mukaan kolme suurinta ryhmää ovat työlliset (n. 41 %), eläkeläiset (n. 27%) ja opiskelijat/koululaiset (16%). Viime vuoteen verrattuna kasvua on tapahtunut työllisten ja eläkeläisten määrässä. Sen sijaan työttömien sekä opiskelijoiden ja koululaisten määrä on vähentynyt (kuvio 3).

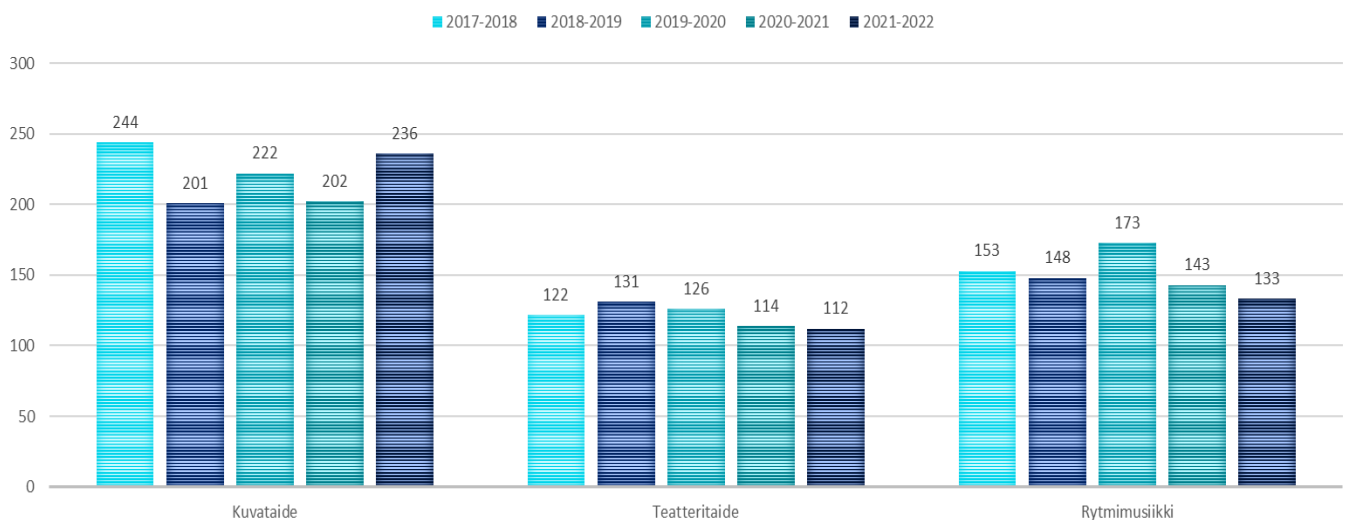

Kuvio 3. Netto-opiskelijat pääasiallisen toiminnan mukaan lukuvuonna 2021-2022.

Lapsille ja nuorille suunnattu taiteen perusopetus on merkittävä osa kaupungin taidekasvatusta ja Seinäjoen kansalaisopiston kurssitoimintaa. Taiteen perusopetuksen käytännöt, toteutus ja opintoihin sitoutuminen poikkeavat muusta opiston toiminnosta.

Taiteen perusopetuksen osallistujien määrät ovat vaikiintuneet viime vuosien aikana (kuvio 4). Koronaepidemian aikana uusien oppilaiden mukaan saaminen on vaatinut kansalaisopistolta enemmän panostusta, mutta nyt osallistujien määrä näyttäisi jälleen kääntyvän kasvuun.

Taiteen perusopetus on lapsille ja nuorille suunnattua opetussuunnitelman mukaista, tavoitteellista ja laadukasta opetusta.

Kuvio 4. Taiteen perusopetuksen opiskelijamäärät alkaen lukuvuodesta 2017-2018.

Ydinluvut taiteen perusopetuksesta 2021-2022:

- Tavoitti yhteensä **481 osallistujaa**, joka on n. 5 % enemmän kuin viime lukuvuonna.
- Tunteja toteutettiin **1 541 kuvataiteessa**, **695 teatteritaiteessa** ja **2 442 rytmimusiikissa** eli yhteensä 4678 tuntia.
- Oppilaita oli **236 kuvataiteessa**, **112 teatteritaiteessa** ja **133 rytmimusiikissa**.
- Päättötodistuksen taiteen perusopetuksesta sai lukuvuonna 2020-2021 **kuvataiteessa 9**, **teatteritaiteessa 1** ja **musiikissa 2 oppilasta**.

4 Asiakaspalautteiden tulokset

Tärkeä osa toiminnan arviointia ja itsearviointia ovat asiakastulokset. Seinäjoen kansalaisopisto kerää kurssipalautteita joka vuosi kehittääkseen toimintaansa ja ylläpitääkseen toimintansa laadullisuutta. Lisäksi kansalaisopiston omilla sivuilla voi jättää avointa asiakaspalautetta toivekursseista, opettajista tai muusta kurssiin liittyvästä.

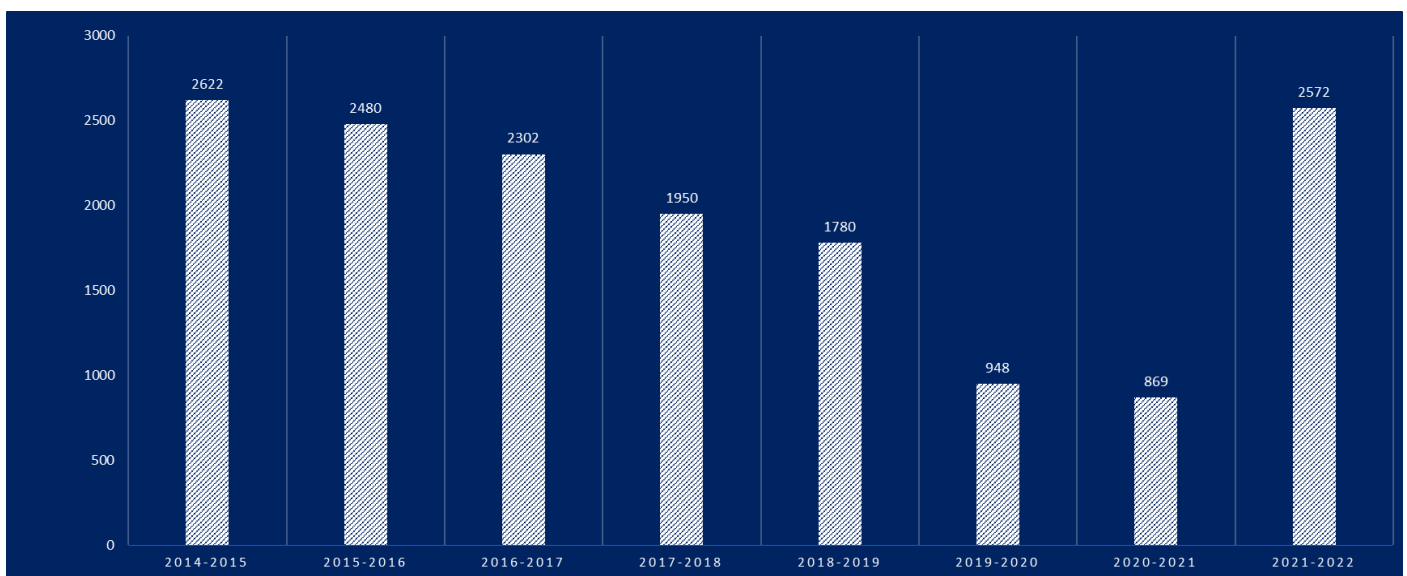
Viime vuosina asiakaspalautekyselyiden vastaajamäärät ovat romahtaneet ja otanta ei ole ollut riittävää kertoakseen luotettavasti toiminnan laadusta. **Lukuvuonna 2021-2022 tarkoituksena oli kehittää kurssipalautekyselyä saavutettavammaksi ja helpommaksi asiakkaille, jotta tuloksia voitaisiin tarkastella laadukkaasti itsearvioinnissa.**

Kurssipalautekyselyä kehitettiin siten, että se lähtee automaattisesti heti kurssin päättymisen jälkeen HelleWi-hallintajärjestelmämme kautta sähköpostitse. Kyselyssä on asiakasta varten valmiiksi kurssin nimi ja opettaja, johon kurssilainen on

osallistunut. Tätä ominaisuutta ei aiemmin ole ollut. Kyselyn vastaamisen nopeuttamiseksi lomaketta yksinkertaistettiin ja lyhennettiin. Kyselyyn vastanneiden kesken arvottiin opiston tuotekasseja. Asiakaspalautekyselyjä luotiin kolme, joista ensimmäinen oli perinteinen asiakaspalautekysely kurseille, toinen oli taiteen perusopetuksen palautekysely ja kolmas lasten sekä nuorten asiakaspalautekysely.

Lukuvuoden aikana kerättiin yhteensä 2572 asiakaspalautetta, joka on jopa 25% kaikista asiakkaistamme!

Kurssipalautekyselystä saatiin tänä lukuvuonna ennätysellinen määrä vastauksia aiempiin vuosiin verrattuna (kuvio 5). Tarkoituksena on jatkossa ylläpitää hyvää vastaajamäärää ja tehdä asiakaspalautekysely siten, että asiakkailla olisi matala kynnyks antaa palautetta toiminnastamme.

Kuvio 5. Vastanneiden asiakkaiden ja opiskelijoiden määrä 2014-2015 lähtien.

Asiakaspalautekyselyssä pyydettiin arvioimaan:

Kysely kurseista:

- Tyytyväisyyttä kurssitoimintaan ja kurssin saavutettavuutta
- Kurssia, opetusta ja opettajaa
- Avointa palautetta ja kehitettävää kursseista sekä toiminnasta

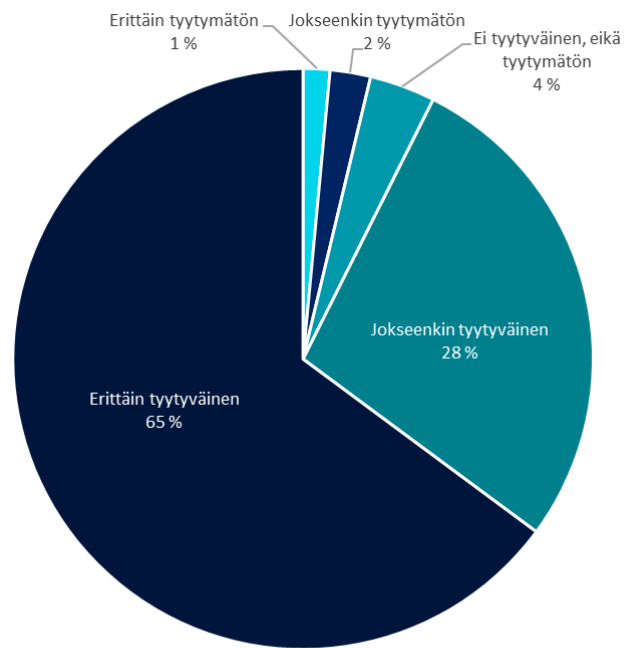
Kysely taiteen perusopetuksesta:

- Tyytyväisyyttä opintoihin
- Innokkuutta jatkaa opinnoissa
- Ryhmää, tunnelmaa ja opettajan osaamista

Suurin osa vastaajista innostuu tulemaan kurssille lisätäkseen omaa hyvinvointiaan tai oppiakseen uutta sekä kehittämään itseänsä, mikäli aihe on itseä kiinnostava (69% vastaajista).

Asiakaspalautekysely 2021-2022:

- Seinäjoen kansalaisopiston asiakaspalautekyselyyn saatiin yhteensä **2572 vastausta**. Näistä 2348 vastasi yleiseen asiakaspalautekyselyyn.
- 93% asiakkaista** olivat tyytyväisiä kansalaisopistokokemukseensa (kuvio 6). Noin 3% vastanneista oli kokemukseensa erittäin tai jokseenkin tyytymätön.
- Kansalaisopiston kurssille oli löydetty pääosin **painetun opinto-ohjelman kautta**, mikä kattaa noin 56% vastauksista. Tämän lisäksi kurssille oli löydetty sähköisen **opinto-ohjelman** (22%) tai **tutun kautta** (7%). 14% vastaajista olivat löytäneet kurseille myös kansalaisopiston internet-sivuilta, henkilökunnan kautta, sosiaalisen median, paikallislehden tai radion kautta.

Kuvio 6. Asiakkaiden tyytyväisyys kansalaisopistokokemukseen

Kurssin, kurssijärjestelyiden ja opetuksen arviointi

Asiakkaat ovat saaneet arvioida kurssia, kurssijärjestelyitä ja opetusta asteikolla 1-5. Arvostelussa 1 on välttävä, 2 tyydyttävä, 3 hyvä, 4 kiitettävä ja 5 erinomainen. Alta näet vastauksista koostetun keskiarvon.

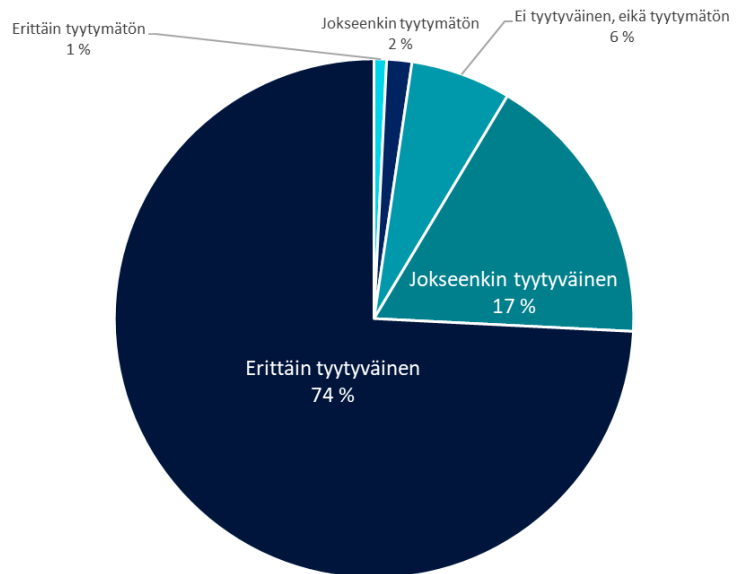
Kurssin ja kurssijärjestelyiden arviointi	Keskiarvo
Ajankohtaisuus	4,36
Asiakaspalvelu	4,4
Ilmoittautuminen	4,28
Maksu- ja laskutuskäytäntö	4,32
Kurssitiedottaminen	4,32
Kurssisisällön toteutuminen odotuksiin nähden	4,39

Opetuksen arviointi	Keskiarvo
Opettajan opastus- ja ohjaustaito	4,54
Opettajan asiantuntemus	4,66
Ryhmän ilmapiiri	4,52
Tasa-arvoinen kohtelu	4,67
Opetuksen sisältö	4,5

Lasten ja nuorten asiakaspalautekysely :

- Seinäjoen kansalaisopiston lasten ja nuorten asiakaspalautekyselyyn saatiin yhteensä **129 vastausta**. 2020-2021 palautteita on saatu 19 vastausta ja 2019-2020 puolestaan 90 vastausta.
- **91% lapsista ja nuorista olivat tyytyväisiä kansalaisopistokokemukseensa** (kuvio 7). Vastaajista noin 91% tykkäsivät käydä harrasteryhmässä.

- Kansalaisopiston kurssille oli tultu pääosin **pitämään hauskaa (30%), oppimaan uutta (22%)** tai **mielenkiintoisen aiheen vuoksi (17%)**. Osa oli tullut kurssille saadaakseen rohkeutta, tutustua uusiin kavereihin tai vanhempien tai kavereiden pyynnöstä. Lapsista ja nuorista **56% aikoo tulla kurssille myös ensi vuonna**. 32% vastaajista ilmoitti ehkä osallistuvansa kurssille vielä myöhemmin. Vain 12% ilmoitti, ettei aio osallistua kurssille ensi vuonna.

Kuvio 7. Lasten ja nuorten tyytyväisyys kansalaisopistokokemukseen.

Jopa 98% lasten ja nuorten sekä taiteen perusopetuksen asiakaspalautteisiin vastanneista piti opettajaa joko kannustavana, mukavana tai osaavana!

Taiteen perusopetuksen asiakaspalautekysely :

- Taiteen perusopetuksen asiakaspalautteita keräsimme kuluvana lukuvuonna **96 vastausta**, joka on lähes 20 % kaikista osallistujista. Aiempiin lukuvuosiiin verrattuna asiakaspalautteiden vastaajien määrä on kasvanut merkittävästi, jopa 14 %.
- **94% taiteen perusopetuksen asiakkaista olivat tyytyväisiä lukuvuoden opintoihin.** Tyytymättömiä asiakkaita oli vain 3% kokonaismäärästä.
- Oppilaista **97% kokivat opetusryhmän antavan joko aina tai yleensä mukavaa tekemistä. 3% vastaajista koki, että mukavaa tekemistä on silloin tällöin.** Kukaan vastaajista ei ollut sitä mieltä, että ryhmä ei antaisi koskaan mukavaa tekemistä.
- Oppilaista **72% aikoo jatkaa taiteen perusopetuksessa myös ensi vuonna.** Oppilaista **16% osallistunee** mahdollisesti ja **11% ei aio jatkaa** oman ainealansa opetuksessa. Syitä taiteen perusopetuksen lopettamiselle olivat mm. päällekkäiset harrastukset, päättötodistuksen saaminen, muutto tai se, että opetus ei ole vastannut odotuksia.

5 Lukuvuoden arviointikohteena sidosryhmät, resurssit ja prosessit

Seinäjoen kansalaisopisto hakee tarkoituksenmukaisia ja tehtävänsä kannalta soveltuvia sidosryhmiä, joiden kanssa suunnitellaan ja neuvotellaan yhteistyön tavoitteista ja resursseista.

Sidosryhmät ja resurssit

Seinäjoen kansalaisopisto tekee tiivistä yhteistyötä kansalaisopiston sisäisten ja ulkoisten sidosryhmien kanssa. Sidosryhmiä ja resursseja arvioidaan itsearviointiraportissa kolmen vuoden välein, jolloin sidosryhmiä kootaan ja päivitetään koko henkilöstön voimin (kts. Kuvio 5 seuraavalta sivulta).

Kansalaisopisto on aktiivinen verkostoituja ja pyrkimyksenä on vastata verkostoitumismahdollisuuksiin aktiivisesti ja rakentavasti. Lukuvuoden teema innosti kansalaisopistoa laajentamaan yhteistyötään monipuolisten hankkeiden ja tapahtumien kautta. Kansalaisopiston muutto Kalevankadulle vuoden 2020 keväällä on tuonut uusia mahdollisuuksia sidosryhmätyöhön.

Opiston toiminta on kustannustehokasta, sillä tiivis henkilökunta järjestää paljon niin kursseja, hankkeita kuin tapahtumiakin kaupunkilaisille.

Tärkeänä osana sidosryhmätyötä on yhteistyö asiakkaiden kanssa. Asiakaspalautetta kerätään jokaiselta kurssilta erikseen, jonka tarkoituksena on kartoittaa asiakkaiden näkemyksiä opiston toiminnasta. Lukuvuonna 2021-2022 asiakaspalautekyselyä kehitettiin erityisen paljon sen siirryttyä HelleWi-järjestelmään siten, että kyselyt lähtevät automaattisesti opiskelijoille heti kurssin pää-

tyttyä. Tästä syystä vastauksia saatiin ennätysellisen paljon (kts. Kuvio 1) lähivuosiin verrattuna.

Vuosittain toteutettu itsearviointi toimii tärkeänä kansalaisopiston kehittämistoiminnan työkaluna, joka etenee lukuvuoden aikana vaihteittain (kuvio 6). Osana itsearviointityöskentelyä henkilöstö arvioi sidosryhmiään, yhteistyötä asiakkaiden kanssa, kustannustehokkuuttaan ja tieto- ja viestintätekniikan hyödyntämistä.

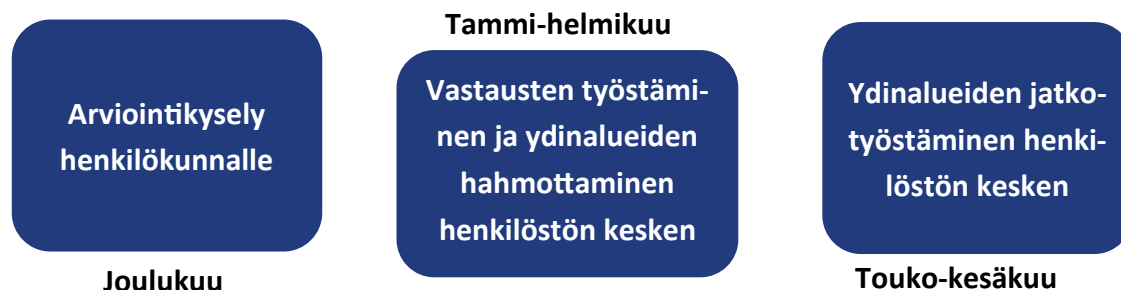
Arviointitulokset

Ydinvahvuudet sidosryhmissä ja resursseissa

- Opistossa toteutetaan aktiivista verkostoitumista, markkinointia ja viestintää
- Säännöllinen kustannusten seuranta ja aktiivinen palautejärjestelmä
- Uudet, nykyaikaiset ja siistit tilat

Kehittämiskohteet sidosryhmissä ja resursseissa

- Yhteistyön laajentaminen valtakunnallisesti ja kansainvälisesti
- Asiakkaiden osallistaminen opiston roolin kehittämisessä
- Perehdytyksen kehittäminen sekä lisäresursseja kehittämistyöhön sekä laitteiden käyttöönottoon

Kuvio 8. Arvioinnin ja toiminnan suunnittelun eteneminen lukuvuonna 2021-2022.

Prosessit

Kansalaisopiston tehtävä on olla monipuolinen sivistäjä ja aktiiviseen kansalaisuuteen kuuluvan osallisuuden ja elinikäisen oppimisen mahdollistaja. Opiston perustehtävän noudattamiseen osallistuvat kaikki työntekijät. Päätoiminen henkilöstö on mukana suunnittelussa, kehittämisessä ja toteuttamisessa. Yhteinen koko kansalaisopistoa koskeva suunnittelu ja kehittäminen edistävät työyhteisön hyvinvointia ja motivoivat henkilöstöä sitoutumaan organisaation yhteisiin päämääriin ja tavoitteisiin.

Viime lukuvuosien aikana kansalaisopiston toiminta on laajentunut ja rikastunut. Yhä enemmän henkilöstön kesken puhutaan kansalaisopiston roolista ja perustehtävästä. Erilaiset tapahtumat ovat lisääntyneet, jotka koetaan yhä

tiiviimmin osaksi perustehtävää. Tapahtumien tarkoituksena on saada näkyvyyttä ja uusia asiakkaita. Lukuvuoden suunnittelussa tulee huomioida lukuvuoden prosessinomaisuus. Prosessinomaisuutta on kehitetty menneenä lukuvuonna laatimalla kansalaisopistolle vuosikello keskeisimmistä toimintaa ohjaavista toimenpiteistä (liite 3).

Laatutyön kehittämisessä tavoitteena on osallistaa entistä enemmän tuntopettajia ja asiakkaita.

Osana itsearviointityöskentelyä henkilöstö arvioi perustehtäväänsä, asiakaslähtöisiä palveluja sekä prosessien kehittämistä yhteistyössä asiakkaiden ja sidosryhmiensä kanssa menneenä lukuvuonna.

Kansalaisopiston toiminta-ajatuksena ja perustehtävänä on vapaan sivistystyön lain mukaisesti järjestää yhteiskunnan eheyttä, tasa-arvoa ja aktiivista kansalaisuutta tukevaa koulutusta.

Arviointitulokset

Ydinvahvuudet prosesseissa:

- Henkilökunta tunnistaa hyvin opiston perustehtävän
- Kansalaisopiston toiminta on monipuolista ja avointa kaikille
- Uudet kurssi-ideat huomioidaan hyvin

Kehittämiskohteet prosesseissa:

- Nopeampi ennakointi ja reagointi toimintaympäristön muutoksiin
- Erityisen tuen opiskelijoille suunnattujen ryhmien lisääminen
- Reuna- ja haja-asutusalueiden aktivoiminen

Tärkeimmiksi valitut kehitystarpeet lukuvuodelle 2022-2023:

Erityisen tuen opiskelijoille suunnattujen ryhmien lisääminen

Asiakkaiden osallistaminen opiston roolin kehittämisessä

Perehdytys

Laitteiden käyttöönotto

Yhteistyön laajentaminen kansainvälisesti ja valtakunnallisesti

6 Yhteiskunnallinen vaikuttavuus ja hankkeet

Osallisuuden lisäämistä ja hyvinvoinnin tukemista on toteutettu viime lukuvuonna erityisen hyvin asiakkaille edullisen kurssitoiminnan lisäksi mm. laaja-alaisella hanketoiminnalla, järjestämällä maksuttomia tilaisuuksia ja opintotietorahoituksella.

CAF-itsearviointin yhteiskunnallisen vaikuttavuutta arvioidessa tutkitaan opiston toiminnan vaikutuksia kauaskantoisesti. Pääaineistona käytetään opiston toimintaa kuvaavia tilastoja ja asiakaspalautteita kuluneelta lukuvuodelta sekä tarvittaessa pidemmältä aikaväliltä vaikuttavuuden osoittamiseksi. Näitä lukuja on tarkasteltu edellisessä luvussa 3. Lisäksi arvioinnin vaikuttavuuden tukena kehitetään ja käytetään kehittämisasiakirjoja, kuten opiston strategiaa, kehittämissuunnitelmaa, tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmaa ja riskikartoitus suunnitelmaa. Tämän lisäksi tukena on Seinäjoen kaupungin strategia.

Seinäjoen kansalaisopiston arvopohjan (kts. liite 4) mukaisesti opisto toimii oppimisen edistäjänä, osallisuuden lisääjänä ja hyvinvoinnin sekä elämänlaadun kohottajana. Opistotoiminta perustuu vapaaseen sivistystyöhön, jonka vuoksi opiston suurimpana lähtökohtana on **hyvinvoinnin tuottaminen ja yhteiskunnallisen eheyden tukeminen**. Tästä syystä opiston mittareina ei toimi

koulutusmarkkinoilla hyvän tuloksen tekeminen, sillä opiston toiminta perustuu laadukkaaseen ja kaikki ihmiset tavoittavaan opetukseen tai harrastamiseen.

Seinäjoen kansalaisopisto rakentaa olemusta kaikki ihmiset tavoittavana, yhteisöllisenä ja suvaitsevana kansalaiskampuksena, joka on kaikille avoin kohtaamisen tila.

Tarkoituksena on tavoittaa myös ne asiakkaat, jotka ovat vaikeasti tavoitettavissa, mutta jotka hyötyisivät eniten tarjottuun toimintaan osallistumisesta. Opetushallituksen opintotietoliavustuksen tarkoituksena on alentaa senioreiden, eläkeläisten, työttömien, oppimisvaikeuksia kokevien ja maahanmuuttajien kustannuksia. Vuonna 2021 opintotietoliavustusta saatiin 12 000 € ja vuonna 2022 avustusta saatiin 11 500 €.

Hankkeet lukuvuonna 2021-2022

Lukuvuonna 2021-2022 kansalaisopisto monipuolisti ja vakiinnutti hakevaa ja tukevaa toimintaa myönnettyjen hankkeiden avulla. Kehittämistyössä keskeistä on ollut asiakkaiden aktiivisuuden tukeminen ja osaamisen vahvistaminen. Hankkeet ovat mahdollistaneet koulutuksellisen tasa-arvon lisääntymistä, elinikäisen oppimisen tukemista ja yksilöllisten polkujen löytämistä. Hankkeista löydät lisää tietoa liitteestä 5.

- The More abroad the more you know 2020-2023
- Kansalaisopisto 2021-2022
- Toiminnallisia polkuja työelämään 2022
- Kestävä kansalaisopisto 2022-2023

7 Kohti tulevaa lukuvuotta

Kuluneen lukuvuoden aikana olemme keskustelleet Seinäjoen kansalaisopiston tarkoituksesta ja roolista enemmän kuin koskaan aiemmin. Ajatustenvaihtoa on virrannut niin tavoitteista, osaamisesta kuin jatkuvasta oppimisestakin. Kaikki tämä keskustelu on ollut erittäin arvokasta tulevaisuuden strategiatyöskentelyä silmällä pitäen ja samalla se on virittänyt ajatuksia lukukauden aikana olleisiin arviointikohteisiin sidosryhmistä, resursseista ja prosesseista.

Lukuvuodelle 2021-2022 asetettuja kehitystarpeita on lukuvuoden aikana edistetty. Asiakaspalautekyselyä kehitettiin, jonka ansiosta palautteita saatiin asiakkailta ennätyksellisen paljon aiempiin vuosiin verrattuna. Kansalaisopiston rooli on karttunut strategiatyöskentelyn aloittamisella ja työskentely jatkuu tänä lukuvuonna. Viestintää ja markkinointia on tehty kuluneena lukuvuonna entistä suunnitelmallisemmin ja harkitummin. Viestinnän ja markkinoinnin kehittäminen tulee jatkumaan yhä edelleen tulevina lukuvuosina.

Kansalaisopisto on saanut rakennettua vapaan sivistystyön hengen mukaisesti mahdollisuuksia osallistua ja innostua!

Itsearviointin mukaan kansalaisopiston toiminta on alueellisesti vaikuttavaa ja kansalaisopisto toimii suurena yhteistyön toteuttajana alueella sekä mahdollistaa samalla asiakkaiden harrastamisen tai tavoitteellisemman opiskelun. Vallitsevasta epävarmasta tilanteesta huolimatta toteutuneiden opetustuntien määrä on kasvanut lähes perinteiselle tasolle ennen koronaa ja huomattavasti kuluneisiin pariin viime lukuvuoteen verrattuna. Lukuvuoden teema on saanut asiakkaat *osallistumaan ja innostumaan*.

Ensi lukuvuoden suurimpana kehittämiskohteena on perehdytys, josta tullaan tekemään opinnäytetyö, jonka jälkeen mahdollista suunnitelmaa testataan käytännössä. Muita kehittämiskohteita kansalaisopistolla lukuvuonna 2022-2023 on valtavasta sidosryhmästä huolimatta yhteistyön laajentaminen valtakunnallisesti ja kansainvälisesti. Tarkoituksena on lisätä yhteistyötä vapaan sivistystyön muiden valtakunnallisten opistojen kesken ja lisätä mahdollisuutta yhteistyöhön myös muiden maiden aikuisoppimiskeskusten kanssa. Tämän lisäksi kehittämiskohteita on asiakkaiden osallistaminen enemmän opiston tapahtumiin, mutta myös toiminnan suunnitteluun. Ensi lukuvuoden teeman mukaisesti **kaikki ovat tervetulleita hullaantumaan oppimiseen, harrastamiseen tai hyvinvointiin!**

8 Lukuvuosi pähkinäkuoressa

Kansalaisopiston perustehtävä on **kehittää ja tarjota eri väestöryhmien sivistys- ja osaamistarpeisiin monipuolisesti vastaavaa koulutusta**. Perusajatuksena on **kokonaisvaltainen laadunarviointi**, joka muodostuu tarkasteltaessa organisaation toimintaa ja tuloksia. Lukuvuonna 2021-2022 arvioidaan erityisesti asiakaspalautetuloksia; sidosryhmiä, resursseja ja prosesseja; yhteiskunnallisia tuloksia ja keskeisiä suorituskäytöksiä.

Opetusta järjestettiin

33415

opetustuntia

Opetusta annettiin

949

kurssilla

Kursseilla opiskeli

10121

opiskelijaa

Päätoimista henkilökuntaa

23

henkilöä

Tuntiopettajia

357

henkilöä

Tuntimääriltään laajimmat ainealueet:

1. Musiikki
2. Käden taidot ja muotoilu
3. Taiteen perusopetus
4. Liikunta
5. Kielet ja maahanmuuttajille suunnatut kurssit

Taiteen perusopetus tavoitti yhteensä **481** osallistujaa

Oppilaat jakautuivat opetusalojen kesken:

- Kuvataide **236** opiskelijaa
- Teatteritaide **112** opiskelijaa
- Rytmimusiikki **133** opiskelijaa

Mitä sait kurssilta? (Kommentteja asiakaspalautekyselystä lv. 2021-2022)

Iloa ja energiaa

Uutta tietoa ja ideoita

Uusia kykyjä

Omaa aikaa ja
lisää hyvinvointia

Rohkeutta

Yhteistä oloa ja
rentoutumista

Uusia tuttavuuksia

Uutta näkökulmaa
ja vertaistukea

Itsetuntemusta

Laki vapaasta sivistystyöstä:

Laki vapaasta sivistystyöstä 1§ (1765/2009) määrittelee **toiminnan tarkoituksen:**

”Vapaan sivistystyön tarkoituksena on järjestää elinikäisen oppimisen periaatteen pohjalta yhteiskunnan eheyttä, tasa-arvoa ja aktiivista kansalaisuutta tukevaa koulutusta. Vapaana sivistystyönä järjestettävän koulutuksen tavoitteena on edistää ihmisten monipuolista kehittymistä, hyvinvointia sekä kansanvaltaisuuden, moniarvoisuuden, kestävän kehityksen, monikulttuurisuuden ja kansainvälisyyden toteutumista. Vapaassa sivistystyössä korostuu omaehtoinen oppiminen, yhteisöllisyys ja osallisuus.”

Laki vapaasta sivistystyöstä 2§ (1765/2009) määrittää kansalaisopiston **tehtävän:**

”Vapaan sivistystyön oppilaitoksia ovat kansalaisopistot, kansanopistot, kesäyliopistot, liikunnan koulutuskeskukset ja opintokeskukset. Kansalaisopistot ovat paikallisiin ja alueellisiin sivistystarpeisiin pohjautuvia oppilaitoksia, jotka tarjoavat mahdollisuuksia omaehtoiselle oppimiselle ja kansalaisvalmiuksien kehittämiseksi.”

Laki vapaasta sivistystyöstä 7§ (1300/2013) antaa perustelut tälle asiakirjalle ja **koulutuksen arvioinnille** yleisemminkin:

”Arvioinnin tarkoituksena on tukea vapaan sivistystyön kehittämistä ja parantaa oppimisen edellytyksiä. Oppilaitoksen tulee arvioida antamaansa koulutusta ja sen vaikuttavuutta sekä osallistua ulkopuoliseen toimintansa arviointiin. Kansallisen koulutuksen arviointikeskuksesta säädetään Kansallisesta koulutuksen arviointikeskuksesta annetussa laissa (1295/2013). Arviointien keskeiset tulokset tulee julkistaa.”

Laatutyön aikataulu ja arviointialueet Seinäjoen kansalaisopistossa

Arviointialueina ovat olleet vaihdellen:

- Johtajuus
- Strategia ja toiminnan suunnittelu
- Henkilöstö
- Sidosryhmät ja resurssit
- Prosessit

Arviointialueita ovat olleet vuosittain:

- Asiakastulokset
- Henkilöstötulokset
- Yhteiskunnalliset tulokset
- Keskeiset suorituskykytulokset

2021-2022

Sidosryhmät ja resurssit
Prosessit
Henkilöstötulokset
Yhteiskunnalliset tulokset
Keskeiset suorituskykytulokset
Asiakastulokset

2020-2021

Strategiat ja toiminnan suunnittelu
Henkilöstö
Henkilöstötulokset
Yhteiskunnalliset tulokset
Keskeiset suorituskykytulokset
Asiakastulokset

2019-2020

Sidosryhmät ja resurssit
Prosessit
Asiakastulokset
Yhteiskunnalliset tulokset
Keskeiset suorituskykytulokset

2018-2019

Johtajuus
Strategiat ja toiminnan suunnittelu
Henkilöstö
Asiakastulokset
Henkilöstötulokset
Yhteiskunnalliset tulokset
Keskeiset suorituskykytulokset

2017-2018

Sidosryhmät ja resurssit: nykytila
Prosessit: nykytila
Asiakastulokset
Henkilöstötulokset
Yhteiskunnalliset tulokset
Keskeiset suorituskykytulokset

2016-2017

Johtajuus
Strategiat ja toiminnan suunnittelu
Yhteiskunnalliset tulokset
Keskeiset suorituskykytulokset

2015-2016

Sidosryhmät ja resurssit
Asiakastulokset
Prosessit
Yhteiskunnalliset tulokset
Keskeiset suorituskykytulokset

2014-2015

Henkilöstö
Henkilöstötulokset
Yhteiskunnalliset tulokset
Keskeiset suorituskykytulokset

2013-2014

CAF-kysely Webropoliin
Tuntiopettajien kysely
Pisteytykseen valmistautuminen

2012-2013

Seminaarit ja välityöskentely
Nykytilakuvaukset ja CAF
arviointialueiden 1-9 itsearviointi

Seinäjoen kansalaisopiston vuosikello

Vuosikelloon on merkitty Seinäjoen kansalaisopiston keskeisimmät toimintaa ohjaavat toimenpiteet ja tapahtumat.

Seinäjoen kansalaisopiston missio ja arvot

Seinäjoen kansalaisopiston strategiatyössä on muotoutunut **opiston missio**, joka kuvastaa yhteiskunnallista vaikuttavuutta:

”Kansalaisopisto on Seinäjoen alueen asukkaiden monipuolinen sivistäjä sekä aktiiviseen kansalaisuuteen kuuluvan osallisuuden ja elinikäisen oppimisen mahdollistaja. Kansalaisopisto tarjoaa palvelujaan kuntalaisten elämänlaadun ja hyvinvoinnin parantamiseksi.”

Opiston toiminta perustuu seuraaviin arvoihin

Ammattitaitoisuus

Toimintaa ohjaa tutkittu ja jatkuvasti täydentyvä ammatillinen tieto.

Luotettavuus

Yksilön arvostamista, lupauten pitämistä ja toiminnan laadun valvontaa.

Tavoitettavuus

Opiston tarjoamat koulutuspalvelut ovat kaikkien ulottuvilla, helposti saavutettavissa ja jatkuvasti täydentyvinä yksilön ja yhteisön tarpeiden mukaisesti. Pyritään matalan kynnyksen toimintaan.

Ketteryys

Nopeaa reagointia koettuihin tarpeisiin, harkittua tulevaisuuden kehityslinjojen tunnistamista ja niistä johtuvien haasteiden ennakointia. Yhteiskuntaa kehittävää toimintaa, jonka avulla tavoitellaan mission mukaista hyvää elämää.

Hankkeet lukuvuonna 2021-2022

	Hanke alkoi/ alkaa	Hanke päättyi/ päättyy	Rahoitus	Tavoite	Kohderyhmä
Seinäjäki Adult Education centre goes International (Erasmus)	Syksy 2018	Syksy 2021	Euroopan komissio	Jalkauttaa kansainvälistymisen elementtejä organisaation strategiaan ja varsinaiseen opetustyöhön.	Opiston päätoiminen henkilökunta ja tuntiopettajat.
Työllistämö	Syksy 2020	Syksy 2021	OPH	Lisätä työttömyysuhan alaisille tai työttömille työnhakijoiden työelämävalmiuksia, vahvistaa osallistujien osaamista ja elämäntaitoja sekä löytää sopiva koulutus- tai työllistymisväylä.	Toiminta on suunnattu 29-vuotta täyttäneille työttömyysuhan alaisille sekä työvoiman ulkopuolella oleville aikuisille.
Positiivinen porttiteoria/Lake	Syksy 2020	Kesä 2022	OPH (90)% ja kaupunki (10%)	Madaltaa opiston kynnystä ja tuoda esille kurssitoiminnon ohella myös muuta opiston toimintaa.	Kaikille, mutta erityisesti syrjäytymisuhanalaisille.
The More abroad the more you know (Erasmus)	Syksy 2020	Kevät 2023	Euroopan komissio	Organisaation ja henkilöstön kansainvälisen verkoston rakentaminen ja uudenlaisten toimintamuotojen kehittäminen.	Opiston henkilökunta, eri ammattiryhmiä
Kansalaisopisto	Syksy 2021	Kevät 2022	OKM	Avointa ja kaikille maksutonta yksilöllistä tukea ja ohjausta kansalaisopiston kurssitarjontaan, kiinnostuksien löytämiseen sekä opiskelu- ja työmahdollisuuksien kartoittamiseen.	Kaikille yksilöllistä tukea tarvitseville.
Toiminnallisia polkuja työelämään	Kevät 2022	Syksy 2022	OPH	Työllistämön jatkohanke. Voimaannuttaminen, osaamisen kehittäminen ja työ- tai opintopaikan löytäminen.	Toiminta on suunnattu kaikille työttömyysuhan alaisille ja työttömille.
Kestävä kansalaisopisto/Lake	Kesä 2022	Kesä 2024	OPH (84,2%) ja kaupunki (15%)	Tarkoituksena vahvistaa ja kehittää Seinäjoen kansalaisopiston kestävä elämäntapaa edistävää koulutusta ja koulutustarjontaa. Keskiössä on sosiaalisen ja kulttuurisen tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistäminen sekä taloudellisen ja ekologisen kestävän kehityksen näkökulmien vahvistaminen opiston toiminnoissa.	Koskettaa koko kansalaisopistoa: fyysistä rakennusta, päätoimista henkilöstöä, tuntiopettajia ja asiakkaita.

SEINÄJOEN KANSALAIPOISTO

Kalevankatu 33, Seinäjoki
seinajoki.fi/kansalaisopisto
kansalaisopisto@seinajoki.fi

